

Parallelsessie Beraad en Advies 23 november 2023
Gemeenteraden van Gorinchem en Molenlanden
Verkenning Wind

Voorzitters: Mirjam Muis en Kees van Willigen
Griffie: Marjolein Theunissen en Erna van Bekhoven
Fractieleden: Gorinchem: Joost van der Geest (CDA), Jack Oostrum (PvdA), Niels van Santen (VVD), Ilhan Tekir (D66), Maarten de Pagter (SGP/ChristenUnie), Jacques Roeland (Stadsbelang), Everdien Hamann (Gorcum Actief)
Molenlanden: Mario de Lijster en Annemarie Mollema (Doe mee! Molenlanden), Pieter Jacob Leenman en Corné Egas (SGP), Wout de Jong en Jan Arie Korevaar (CDA), Leo Timmer (ChristenUnie), Arno van de Hof en Bert Snoek (VVD), Ferry van der Koelen (Progressief Molenlanden)
Portefeuillehouders: Jan Lock en Mark de Boer
Insprekers: de heren Noordermeer, Dubbeldam en Vlot
Notulen: notulistenbureau Leeuwenburgh-Vendrig

Opening

Voorzitter Van Willigen heet de aanwezigen welkom bij de gezamenlijke vergadering van de gemeenteraden Molenlanden en Gorinchem. Hij licht toe dat er eerst gelegenheid gegeven wordt voor sprekers om het woord te voeren. Vervolgens is er een gezamenlijke maaltijd, waarna om 18 uur de formele gezamenlijke vergadering geopend wordt.

Insprekers

Voorzitter Van Willigen verzoekt de aanwezigen kennis te nemen van de tekst van een spreker die schriftelijk heeft ingesproken. De heer De Kuiper heeft een brief gestuurd mede namens nog drie enthousiaste betrokkenen. Deze brief is bij de vergaderstukken gevoegd.

Verder zijn er sprekers vanuit Molenlanden. Hij geeft voorzitter mevrouw Muis gelegenheid om die te introduceren.

Voorzitter Muis heet op haar beurt iedereen welkom. Er hebben zich drie sprekers gemeld. Zij geeft als eerste de heer Noordermeer van de Kaasfabriek Graafstroom het woord.

De heer Noordermeer geeft aan dat hij als ondernemer positief staat tegenover de verkenning van de gemeente naar alternatieve lokale energiewinning, waaronder windenergie. Hij verwijst naar het akkoord van Parijs in 2014 waarbij is besloten dat de wereldwijde CO2 uitstoot fors teruggedrongen moet worden. Uiterlijk 2035 moet 100% van de Nederlandse energievraag uit duurzame bronnen geleverd worden en dat kan niet met alleen met zonnepanelen en aardwarmte. Het gaat niet alleen om het klimaat maar ook om beschikbaarheid, energieonafhankelijkheid en betaalbaarheid voor burgers en bedrijven. Dit moet in balans met de omgeving gerealiseerd worden. Hij benadrukt dat een mate van onafhankelijkheid en zelfvoorzienend zijn een groot goed is in de wereld. Hij verwijst naar de klimaatontwikkeling en de geopolitieke crises die een bedreiging vormen. We moeten transformeren en dat vraagt visie van de bestuurders, begrip, participatie en draagvlak van de omgeving. We kunnen dit. Ons gebied met veenweides heeft ons in het verleden voorzien van warmte met turf en later de voedselvoorziening. Het waait veel in Nederland en wij zijn beroemd geworden door de windmolens. Dat is nu cultureel erfgoed. De molens zorgden voor energie uit wind, voor het pompen van water en voor het malen van granen tot meel. Sinds de 19^e eeuw gebruiken we veel meer energie dus moeten de windmolens steeds groter worden. Voor zijn bedrijf Graafstroom is het kunnen beschikken over lokale duurzame en betaalbare energie van levensbelang. De licentie om te mogen blijven produceren maakt dat hij een pleidooi houdt voor de

verkenning naar windenergie. Graafstroom maakt veel werk van het verminderen van energieverbruik; eind dit jaar wordt het gasverbruik met 2/3 verminderd, maar het stroomgebruik blijft. De heer Noordermeer wil graag het gesprek aan over de verkenning naar alternatieve lokale energiewinning. Zijn bedrijf is lokaal verankerd en is relevant groot in het stroomgebruik. Het beschikt over grondposities bij de provinciale weg op voldoende afstand tot bewoning. De grond wordt al doorsneden door hoogspanningsmasten. Hij noemt ook de kabels en Energienetwerk Alblasserwaard West. Hij begrijpt als geen ander dat we het samen moeten doen in participatie met de omgeving en wil graag de verkenning aangaan.

Voorzitter Muis bedankt de heer Noordermeer voor zijn inbreng en geeft gelegenheid voor het stellen van vragen.

De heer De Jong vraagt of de heer Noordermeer kansen ziet om een kabel aan te leggen tussen de kaasfabriek en een van de windturbines op een mogelijke locatie en rechtstreeks van een eigen windturbine stroom te betrekken of denkt hij het als duurzame energie uit het net te halen.

De heer Noordermeer denkt dat die mogelijkheid er is mits er van die locatie gebruik gemaakt zal worden, locatie K. Het moet wel technisch beoordeeld worden.

De heer Oostrum vindt het fijn als een inspreker positief is. Hij vraagt of de heer Noordermeer ook bereid is om zelf te investeren in de omgeving.

De heer Noordermeer antwoordt bevestigend. Hij heeft ook geïnvesteerd in vervanging van de gasvoorziening en is zeker bereid om te investeren.

Mevrouw Hamann verwijst naar de opmerking dat geopolitiek een bedreiging is en vraagt of de heer Noordermeer netcongestie ook als een bedreiging ziet.

De heer Noordermeer heeft begrepen dat dit niet voor Molenlanden geldt. Hij merkt op dat de ontwikkelingen in Oekraïne en Israël ook gevolgen hebben voor de beschikbaarheid. Nederland moet nadenken over zelfvoorzienendheid zoals in het verleden met turf, gas en voedselvoorziening.

Voorzitter Muis geeft gelegenheid aan de heren Dubbeldam en Vlot om in te spreken.

De heer Dubbeldam woont in Giessenburg. Zijn vader is lang geleden een onderneming begonnen in Hardinxveld en hij werkt daar nu met 350 mensen in de maakindustrie. Hij spreekt in als persoon en als ondernemer. Hij vindt het een goede zaak dat iedereen een mening mag hebben en die mag laten horen. Er zijn ook tegenstanders van windmolens in deze regio. Hij is een voorstander, als persoon maar ook als ondernemer. Energietransitie boeit hem, we moeten die versnellen. Privé doet hij dat onder andere met een warmtepomp. Opwarming van de aarde is iets waar veel over gesproken wordt. Ongewenste afhankelijkheid van fossiele bronnen dwingt ons om stappen te zetten in de energietransitie. Zonder energie kan zijn bedrijf niet functioneren. Besparen kan wel. Bedrijvigheid in de regio gaat gebukt onder de energiecongestie die is aangekondigd. Bedrijven kunnen niet groeien en op korte termijn voorzien we problemen. Door middel van techniek is dat wel op te lossen. Hij heeft een windmolenpark bezocht in Zeewolde, voors en tegens gehoord en gezien. Een mooie samenwerking met burgers, boeren en bedrijven en het werkt! Er wordt geëxperimenteerd met warmtepompen en zonnecollectoren op het dak van zijn bedrijf. Biovergisting vindt hij ook interessant. Zijn bedrijf gebruikt gas en elektra. De transitie moet en we moeten wennen aan windmolens. Vanuit het landschappelijk oogpunt is het niet mooi maar het went wel. Zie de molens langs de A15. We komen er niet met een houding om het tegen te houden. Waterstof en windmolens zijn een deel van de oplossing. We moeten accepteren dat dingen anders worden. Wat betreft de kosten moeten de ondernemers elkaar ook opzoeken in de vorm van coöperaties enz. Groene

energie kopen kan ook als het lokaal opgewekt kan worden. Hij is bezorgd over de staat van de wereld; er zullen compromissen gesloten moeten worden. Stroom door opwekking van zon is al goed voor een deel van het gebruik; in de winter doet dat niet voldoende en windenergie is een oplossing. De infrastructuur is aanwezig om aan te sluiten op een windturbine. Dit kan onderdeel zijn van toekomstige lokale opwekking. Hij is dus voorstander van het onderzoek naar windmolens.

De heer Vlot stelt zich voor als vertegenwoordiger van de bedrijfsvereniging Schelluinen West, een bedrijventerrein met het accent op logistiek en een enorme verduurzamingsopgave. Hij denkt dat er over twee, drie jaar vermogen nodig is om 100 trucks te faciliteren die per nacht 500 kilowatt gebruiken, dus 50.000 kilowatt per nacht. Zij bundelen 350 trucks die gecharged moeten worden liefst op het industrieterrein. Dat moet op het eigen terrein gebeuren. De heer Vlot houdt een extra pleidooi om dit op een goede evenwichtige manier te benaderen. Er zullen oplossingen moeten komen. Er kunnen binnen onze zone molens geplaatst worden.

Voorzitter Muis bedankt de heren voor hun inbreng en geeft gelegenheid voor het stellen van vragen.

De heer Van Santen vraagt of de heer Vlot het hele bedrijventerrein vertegenwoordigt.

De heer Vlot bevestigt dit.

De heer De Jong merkt op dat de gemeenteraad van Molenlanden niet lang geleden een voorstel heeft aangenomen dat inhoudt dat windturbines van 45 m ashoogte op een bedrijventerrein mogelijk zijn. Hij vraagt of de heer Vlot al in gesprek is met het college over een windturbine.

De heer Vlot antwoordt dat diverse leden van de bedrijfsvereniging het zullen omarmen en turbines willen plaatsen, maar dat zijn solo-activiteiten. Hij heeft contact gezocht met de gemeente en het terrein onder de aandacht gebracht als zoekplaats maar het is niet op de shortlist gekomen. Molens van 45 meter hoog geven overigens geen oplossing, het moeten zwaardere zijn. Hij is bezig met het initiatief om een energiecoöperatie op te richten. Dan hebben we alles nodig, zonne-energie, wind en biovergisting. Eventueel waterstof als opslagmiddel. We hebben zoveel vermogen nodig dat hij hoopt dat de gemeenteraden op die manier naar de problematiek gaan kijken.

De heer Van der Koelen begrijpt dat windturbines van 45 meter geen optie zijn en vraagt in hoeverre men bereid is om te investeren en participeren in grote windmolens.

De heer Vlot antwoordt dat men daar zeker toe bereid is.

Voorzitter Van Willigen stelt vast dat er geen vragen meer zijn. Hij bedankt de sprekers en nodigt de aanwezigen uit voor de maaltijd in het werkcafé op de eerste verdieping. Om 18.00 uur wordt de formele vergadering geopend.

diner

Voorzitter Van Willigen opent om 18.00 uur de gezamenlijke vergadering van de gemeenteraden van Molenlanden en Gorinchem.

In Molenlanden is het gebruikelijk om voorafgaand aan de vergadering een gebed uit te spreken en hij geeft mevrouw Muis hiertoe de gelegenheid.

Voorzitter Muis: Almachtige God wij bidden u om uw zegen bij het volbrengen der werkzaamheden die ons zijn opgelegd. Schenk ons wijsheid en voorzichtigheid, verlevendig in ons een diep besef van

onze afhankelijkheid van u en doe onze beraadslagingen strekken tot bevordering van de ware belangen van deze gemeenten, om Jezus' wil, amen.

Voorzitter Muis licht toe dat er twee termijnen zijn om te spreken. In de eerste termijn voor ieder 2 minuten vanaf het spreekgestoelte. Na de eerste termijn beantwoorden de beide wethouders de vragen. In de tweede termijn kunnen de woordvoerders onderling het gesprek voeren.

Voorzitter Van Willigen stelt vast dat er geen vragen zijn over de agenda. Deze wordt vastgesteld. Afgesproken is dat in de eerste termijn de gemeente Gorinchem begint. In de tweede termijn de gemeente Molenlanden. Hij verwijst naar de orde die voor de vergadering is afgesproken met beide griffies.

De heer Roeland merkt op dat de voorgeschiedenis bekend is. Afgesproken is om gezamenlijk te zoeken naar haalbare alternatieven voor windlocaties voor Avelingen. In de shortlist staat één locatie op Gorinchem Noord. Dat is voor Stadsbelang een belangrijke stap om op termijn voldoende windenergie op te wekken in de hele Alblasserwaard. Hij verwijst naar de bustoer op 27 november, toen zijn de locaties aanschouwd alsmede de locatie Avelingen. Gorinchem neemt de rol in de RES serieus en vindt Gorinchem Noord een belangrijke zoeklocatie. Stadsbelang stemt in met het voorstel. De heer Roeland merkt op dat participatie en verdiepende onderzoeken een randvoorwaarde zijn om tot een gedragen voorstel voor definitieve zoeklocaties te komen.

De heer De Lijster bedankt de betrokkenen voor de voorbereidingen en de beeldvormende sessies. Dat heeft geleid tot een heldere verifieerbare lijst. Nu ligt er een inhoudelijk voorstel en dat is van andere orde. Hij kan daarom niet instemmen met het voorstel zoals het er nu ligt. De standpunten van Doe mee! Molenlanden waren en zijn dat Molenlanden niet het windgewest van Gorinchem is. Het onderzoek van Arcadis laat zien dat er nog plekken zijn in Gorinchem waar het plaatsen van windturbines mogelijk is maar de inbreng van Gorinchem met betrekking tot het leveren van windenergie blijft onzeker. Er is nog steeds een kans dat Molenlanden alle windmolens moet gaan plaatsen die vooral de energiebehoefte van Gorinchem moeten vullen. Ondanks de inzet die partijen plegen geeft dat niet een effectieve samenwerking. Het tweede bezwaar gaat over participatie. Participatie wordt professioneel aangepakt maar hij benadrukt dat het doel wel duidelijk moet zijn, randvoorwaarden en onzekerheden. De Provincie kan na participatie nog gebieden uitsluiten. Er is nog aanvullend onderzoek nodig en het is nog niet duidelijk om hoeveel molens het gaat. Het aantal moet glashelder zijn voor een effectieve participatie. Doe mee! kent de waarde van het open landschap, onderdeel van het Groene Hart. Als je daar windturbines wil plaatsen moet je een goede reden hebben. Doe mee! wil voor het onderdeel landschap voldoende ruimte in de participatie. In de voetnoot van het voorstel staat een onderwerp dat een centrale plaats in de discussie verdient. De energiebehoefte van de inwoners en bedrijven wordt bedreigd. Dat is een dilemma want de energiezekerheid met betaalbare duurzame lokale stroom is waarom we het doen. Het zekerstellen dat we die elektriciteitsvraag duurzaam aan kunnen is belangrijk. Afwachten doen we niet. Kunnen we wel wachten op Gorinchem? Moeten we niet zelf de kar gaan trekken? Daarover wil de heer De Lijster graag in tweede termijn debatteren met de raad. Hij heeft geen vragen voor de wethouder.

De heer Oostrum merkt op dat de RES een breder pakket betreft dan deze discussie van twee gemeenteraden. Het is onderdeel van een grote klimaatdiscussie. Hoe houden we dit continent leefbaar voor volgende generaties. Het standpunt van de PvdA Gorinchem blijft dat de RES tot mislukken gedoemd is als we niet in staat zijn om tot een goede oplossing te komen voor het plaatsen van windturbines die samen voldoende vermogen opleveren en wel voor 2030. We moeten doorpakken en in het achterhoofd houden dat het niet betekent dat we er dan zijn wat betreft de opgave in de klimaatdiscussie. De Stuurgroep RES heeft een shortlist voorgelegd met locaties die voldoen aan de uitgangspunten die zijn gesteld en die door participatie zijn geprioriteerd. De verkennende excursie heeft wel een beeld gegeven van de locaties maar nog geen afvallers of

voorkeuren opgeleverd. Er is wel ruimte in de regio om turbines te plannen niet dicht bij woonlocaties. Er blijft bij zijn fractie een voorkeur bestaan voor locaties langs of dichtbij infrastructuur zoals de A27 of de N214 en vooral op slimme locaties in het energienetwerk. Dan ontstaat een voorkeur voor locaties als O en S, zonder daarbij andere locaties uit te sluiten. De locaties moeten dan nog wel onderzocht worden op natuur en landschap maar het moet lukken om oplossingen te vinden. Het proces kan snel en zorgvuldig doorgaan en hij wenst de stuurgroep veel succes toe. Overigens merkt hij op dat de insprekers positieve beelden hebben meegegeven. Bijvoorbeeld Graafstroom zou op locatie K mogelijkheden zien en hij mist op de longlist Schelluinen West. Dit laatste is een vraag voor de wethouders.

De heer Leenman merkt op dat het Kontakt kopte dat windmolens waarschijnlijk langs de N214 komen. Een prematuur bericht want in dit proces zijn we nog niet toe aan dergelijke conclusies. Het belang van communicatie is duidelijk. De raadsleden moeten de inwoners meenemen voor een dialoog op basis van feiten in plaats van emoties. De SGP Molenlanden is geen voorstander van plaatsing van windturbines midden in de polder. Hij wil overigens wel woord houden, dat we ons gecommitteerd hebben aan het RES-bod. Men zal handelen volgens de Bijbelse opdracht tot rentmeesterschap. De energietransitie gaat ook over generaties na ons. Met betrekking tot de inhoud van het voorstel bedankt hij de wethouders en de ambtelijke organisaties voor het uitstekende werk. We hadden dit eerder moeten doen, bij de totstandkoming van de RES 1.0.. Leven van Gorinchemse wind is haast onmogelijk blijkt nu. Dat had eerder duidelijk kunnen zijn. Allereerst wordt ons gevraagd de shortlist vast te stellen. Deze lijst is opgesteld op basis van een overeengekomen proces en uitgangspunten. Natuurlijk hebben we ook een mening over de wenselijkheid van de uitkomsten. De SGP beperkt zich op dit moment tot het toetsen hoe deze uitgangspunten zijn toegepast. Dat is voldoende gedaan al is het voor enkele zoekgebieden wat dun. Het tweede en derde besluitpunt ziet op participatie. Voldoende draagvlak bij omwonenden zal van zwaarwegend belang zijn bij de uiteindelijke besluitvorming. De voorgestelde aanpak geeft vertrouwen in het proces. Draagvlak heeft ook met lusten en lasten te maken, lokaal eigendom en financieel rendement. Dat moet ten gunste komen van de omwonenden. Daar wil hij twee uitgangspunten aan toevoegen: energie opwekken via wind op land ziet men als noodzakelijk kwaad en van tijdelijke aard. Eventueel zal hierover een motie worden ingediend. Windturbines moeten niet in de toekomstvisie 2050 voorkomen. Een structurelere oplossing moet komen van innovaties zoals kernenergie. Windturbines op grondgebied van Molenland mogen alleen tot 2050 worden geëxploiteerd. Ook een sloopverplichting zou onderdeel moeten zijn van de vergunningverlening. Als de windturbines er dan toch moeten komen in Molenlanden zijn de opbrengsten primair bestemd voor lokaal gebruik in plaats van industrie in Gorinchem of Groningen. Dat stimuleert de positieve appreciatie in gebieden waar leveringszekerheid een issue is en levert meer draagvlak op omdat er tegenover de lasten ook lusten komen te staan. Vandaag een gezamenlijke vergadering van de gemeenteraden, twee totaal verschillende gemeenten, stad versus platteland. Voor je het weet is het wij zij. Laten we daarmee stoppen; niet wij zij maar wij zijn de RES-regio, staan schouder aan schouder om te werken aan een succesvolle energietransitie in de regio waar we beide deel van uitmaken.

De heer Van Santen vraagt wat bedoeld wordt met lokaal eigenaarschap; houdt het op bij de grens of wordt bedoeld in een cirkel waar de windmolens komen te staan.

De heer Leenman antwoordt binnen de cirkel waar de molens komen te staan, lokaal en in de nabijheid van de betreffende molen.

Voorzitter Muis merkt op dat de heer Leenman een motie heeft aangekondigd. Het is van belang dat die zo snel mogelijk gedeeld worden.

Voorzitter Van Willigen stelt voor dat die voor maandag gedeeld worden zodat de fracties die op maandag kunnen bespreken.

De heer De Jong maakt hier bezwaar tegen; de tijd is te kort voor overleg. Het is een belangrijk onderwerp waar men tijd voor nodig heeft.

De heer De Lijster ondersteunt dit. Hij heeft nog geen motie aangekondigd maar dat zo zou maar nog kunnen gebeuren.

Voorzitter Van Willigen zegt dat procedureel dinsdagavond nog moties ingediend kunnen worden.

De heer Van Santen zegt dat de VVD Gorinchem content is met het proces dat is doorlopen. Men heeft zorgvuldig gewerkt aan het samenstellen van criteria. De criteria die zijn vastgesteld komen in grote lijnen overeen met wensen en bedenkingen die in de raad van Gorinchem zijn vastgesteld. Hij noemt de vroegere moties waaronder de 500 meter motie. Nu is aangegeven dat de afstandsnorm 480 meter is en de geluidsnorm op 500 meter. Met de kennis van nu is het fijn om te bevestigen dat we eerder al zorgvuldig zijn geweest naar de inwoners. Het wederzijds begrip is alleen maar groter geworden. Natuurlijk moeten er geen historische molens geblokkeerd worden in Molenlanden of een laatste natuurgebied opgeofferd worden in Gorinchem. Het is belangrijk om te kijken naar uitgesproken wensen, bijvoorbeeld van grootverbruikers van energie of de wens inzake lokaal eigenaarschap. Dat kan een mooie toevoeging zijn. Laten we de wensen in het oog houden. Het is wel vreemd dat Nederland in hokjes is opgedeeld. Gorinchem heeft in veel zaken een regiofunctie. Het is belangrijk eerst in te zetten op zaken waar we goed in zijn. Zonne-energie op daken, opslag als centrale regio, innovatie en isolatie. Laten we die lijn vasthouden. We pakken zo een verantwoordelijkheid door het originele minimum bod sneller te halen. Met betrekking tot de shortlist en de kaders zegt hij dat deze juist lijken te zijn. Een kleine kanttekening wel: als een businesscase niet haalbaar lijkt dan lijkt het wat vergezocht om deze locatie op een shortlist te zetten. Hij heeft de samenwerking met de collega's als constructief ervaren en staat positief tegenover het voorstel. Hij ziet uit naar verdere samenwerking om tot een goede inpasbaarheid te komen.

De heer De Jong zegt dat hij 16 jaar geleden wethouder was in de gemeente Giessenlanden. Toen was de bijnaam voor de wethouder van Gorinchem die ook Van Santen heette: de kleine generaal. Namens CDA Molenlanden vier opmerkingen. Het CDA staat voor rentmeesterschap. Duurzame energie is een vorm van rentmeesterschap maar ook het behoud van het open karakter van het landschap is rentmeesterschap. In dit raadsvoorstel staan deze twee zaken op gespannen voet. Het onderzoek op de Avelingen is niet afgerond door Bosch & Van Rijn en is niet begonnen door Arcadis. Daar is een technische vraag over gesteld en een antwoord ontvangen maar we weten nog steeds niet of Avelingen nu wel of niet een geschikte locatie is. Dit is van grote invloed op onze verdere overwegingen. Het dossier Avelingen moet goed afgesloten of benut worden. De voorgestelde shortlist is lang genoeg om in dit stadium te verkleinen. Wat hem betreft vliegt KLM eruit. J, O en S zijn meer dan groot genoeg om een alternatief voor Avelingen te bieden mocht dat nodig zijn. Als er een alternatief voor Avelingen gevonden moet worden dan is locatie S de eerste plek die daarvoor in aanmerking komt, één turbine uitbreiden, planologisch te faciliteren door de gemeente Gorinchem. Als die ene turbine er niet komt, moeten we ons afvragen wat we met J en O aan moeten.

De heer De Pagter merkt op dat het voorstel een voorbeeld is van hoe samenwerking tussen gemeenten vorm moet krijgen. De raden hebben een gezamenlijk kader vastgesteld, de wethouders zijn aan de slag gegaan met het kader als leidraad. Harde eisen waaraan de alternatieve zoeklocaties moeten voldoen om windenergie binnen beide gemeentes te realiseren. Het voorstel is nodig om te voorzien in energiezekerheid voor de nabije toekomst en generaties na ons. Het besluit dat genomen moet worden heeft voornamelijk impact op onze kinderen en hun kinderen. Windenergie is een belangrijk middel in de overbruggingsperiode in de energietransitie. Overbrugging totdat er andere

manieren verder ontwikkeld zijn zoals waterstof en energieopslag in batterijen. De fractie is dankbaar voor dit proces en de samenwerking. Het voorstel is helder en zijn fractie zal dan ook positief stemmen. Vooral nog voorziet hij geen moties of amendementen waarbij wel bij de afgelopen begroting een hint naar de wethouder is gegeven over energie hubs. Hij kan zich voorstellen dat het een hele gewaarwording is dat er windmolens geplaatst worden in de weidegebieden van Molenlanden. Daarom is het belangrijk om de inwoners erbij te betrekken en participatie zorgvuldig uit te voeren. Gezien het voorliggende traject heeft hij er vertrouwen in dat beide colleges hierin zullen slagen. Duidelijkheid, draagvlak en commitment waren drie steekwoorden in het raadsvoorstel. Hij wenst beide colleges wijsheid en Gods zegen toe in het geven van invulling aan het bijbels principe van rentmeesterschap.

De heer Timmer bedankt voor het voorwerk. Met een mix van zon en wind moeten we zelfvoorzienend worden. Iedereen wil van stroom verzekerd blijven bij een toenemende vraag. Er is al netcongestie voor de bedrijven. Goed dat er 1760 reacties van betrokken inwoners zijn ontvangen. Zij hebben prioriteiten aangegeven. Nu gaat het over de shortlist en participatie. De shortlist lijkt goed toegepast en het participatietraject moet goed doorlopen worden met de inwoners en bedrijven.

Dit ziet er ook goed uit. Een vraag die afgelopen vrijdag is opgedaan bij de Avelingen toen we de landtong in liepen. De Avelingen staat niet op de shortlist. Vrijdag hoorden we van de wethouders dat er molens op de landtongen zouden kunnen komen. Dit riep vragen op. Vallen de landtongen onder het natuurgebied? Ze liggen bij de bedrijven en de brug. Ook is er veel energie nodig en 's zomers zie je veel activiteiten met motorboten, jetski's en feestboten. De landtongen lijken niet echt een natuurgebied en hebben zeker geen betere natuurwaarden dan bijvoorbeeld de Slingelandse plassen. Die staan wel op de shortlist. Dit kan zijn fractie niet rijmen. Hoe hadden de criteria uitgepakt als de landtongen apart waren benoemd? Dus sec de locatie ten opzichte van de Slingelandse plassen.

Is dit ook niet een sleutel naar meer draagvlak om deze in de shortlist op te nemen?

Het lijkt logisch om dit ook bij grote aannamen te plaatsen, bij bedrijven en bebouwing en verdeelstations. Ook plaatsen aan de randen van het open Groene Hart.

Mevrouw Hamann prijst het zeer zorgvuldige proces van eerst gezamenlijk kaders vaststellen, waarbij de gezondheid, 500 meter, erfgoed, natuur en bijzonder landschap kunnen worden beschermd. Dan een longlist beperken tot een shortlist van wat mogelijk zou kunnen zijn. En dan na gedegen participatie keuzes maken. Deze methode hadden we bij de RES 1.0 moeten doen. Dan waren de toentertijd gekozen locaties binnen de bebouwde kom van Gorinchem nooit in een bod terecht gekomen. Nu werkt zij graag mee aan het raadsvoorstel voor de RES 2.0 die veel breder is dan alleen windenergie. Maar wind staat nu ter discussie, de locatiekeuze voor turbines ligt altijd erg gevoelig. Opwek van zon- en windenergie zijn hard nodig. Zij wil een steentje bijdragen in de energietransitie en liefst de opgewekte energie lokaal gebruiken. De bestaanszekerheid van het bedrijfsleven staat op het spel vanwege netcongestie en de geopolitieke situatie. Zij hoopt op enige inkomsten voor de lokale gemeenschap. In de gemeente Gorinchem is één kansrijke locatie in de shortlist opgenomen, namelijk Gorinchem Noord in de nabijheid van de A27 en aansluitend op twee reeds vergunde turbines. Daar wil Gorcum Actief graag op inzetten.

De heer Van de Hof merkt op dat het windbod te hoog is. Ruim twee keer zo hoog als we in aanzet als minimumbod vanuit de opgave hoefden te doen. Het is goed om stil te staan bij hoe het bij de RES 1.0 tot stand is gekomen. Het was puur opportunisme en optimisme van de toenmalige PvdA-wethouder in Gorinchem en de weinig kritische Molenlandse CDA-wethouder die allang blij was dat ze niet midden in de Molenlandse polder zouden komen. De aangewezen zoeklocaties op Gorinchems grondgebied was in kannen en kruiken. Dat is wat het windbod uiteindelijk heeft bepaald. De VVD Molenlanden heeft in 2020 bij het vaststellen van de RES 1.0 in een motie opgeroepen om een realistisch windbod te doen en de kansen op nog meer windmolens te

minimaliseren. Er was geen steun voor deze motie. Een vraag aan de wethouder. Waarom is na het afvallen van de zoeklocaties in Gorinchem op bestuursniveau niet besloten de vervolgstappen aan de gemeenteraden voor te leggen? Waarom is er bestuurlijk een handtekening gezet onder het onzalige plan om het bod gestand te doen en locaties in Molenlanden te gaan zoeken? De RES is een samenwerking tussen twee partners, we zijn met elkaar getrouwd. Gelijkwaardigheid, wederkerigheid en communicatie zijn belangrijke zaken in een huwelijk. Op deze punten gaat het niet goed. Nu wordt duidelijk dat Molenlanden aan de lat staat voor een veel te hoog windbod. Dat betekent dat er minimaal één maar waarschijnlijk twee windparken gerealiseerd moeten worden. Het gezicht van de Alblasserwaard zal straks afglijden tot een industriegebied. Gorinchem wil ze niet op Avelingen omdat het een aantasting vormt op het zicht op het historisch stadscentrum. VVD Molenlanden wil ze niet vanwege de aantasting van het landelijk gebied. 240 meter hoog, acht tot tien exemplaren midden in de polder. Alsof we door onze ontrouwe partner op straat zijn gezet. Hij gaat dan ook niet akkoord met de shortlist en overweegt een raadsinstrument in te zetten om het windbod nu voordat verdere trechtering plaatsvindt minimaal te halveren. Hij hoort graag hoe de andere fracties hierin staan. Graag een beschouwing op de gelijkwaardigheid, wederkerigheid en de communicatie in dit RES-huwelijk.

De heer De Jong vraagt of minimaal halveren betekent dat de andere helft wel gaat komen.

De heer Van de Hof antwoordt dat het betekent dat hij ernaar streeft om het winddeel te realiseren met realisatie van de twee nog te realiseren turbines op de Groote Haar inclusief de drie turbines die op Molenlands grondgebied staan. Dus geen extra turbines.

De heer Tekir merkt op dat deze samenwerking een unicum is die hopelijk smaakt naar meer. D66 is blij dat deze samenwerking voor het eerst zichtbaar gemaakt wordt bij dit onderwerp waar het gaat om klimaat. Hij is blij met het doorlopen proces. Samen criteria opstellen en zorgvuldig toewerken naar een resultaat. Hij is ook blij met het vasthouden aan het bod. Zes tot tien windmolens klinkt taai maar het betekent dat bijna alle inwoners van Gorinchem en Molenlanden van energie zouden kunnen worden voorzien. Dat is een serieus bod. Dat maakt dat hij blij is dat naast de lusten ook de lasten in beeld gebracht worden. Het eerlijke verhaal vertellen aan de inwoners. Of het de cirkel om de molens heen is of het bredere gebied, D66 vindt dat deze regio ook moet profiteren van de opbrengst. Naast gedeeld eigenaarschap. Dat zijn niet alleen de bedrijven die graag windmolens willen plaatsen in hun achtertuin. Er zijn ook kanttekeningen geplaatst in het voorstel. Het woord interfereren is gebruikt; dat heeft te maken met andere ambities waarmee zoeklocaties kunnen schuren. Bijvoorbeeld toekomstige woningbouw ontwikkeling. Hij roept de fracties op na te denken hoe de woningbouw opgave in stand kan blijven door potentiële locaties niet onmogelijk te maken in Molenlanden en Gorinchem. In Gorinchem is locatie S in beeld en dat is ongeveer de enige uitbreidingslocatie. Laten we in de verdere verkenning beter in beeld brengen dat we nu al tot 2050 woningbouw op S en andere gebieden onmogelijk maken. Hij overweegt om hiervoor een motie te maken. Slim ruimtegebruik houdt in zoveel mogelijk ambities samen te laten opgaan. Er zijn belemmeringen genoemd onder de kop risico's zoals een defensieradar onderzoek of MER's waardoor je het gevoel krijgt of deze zes locaties technisch wel haalbaar zijn als er nog allerlei onderzoeken plaatsvinden. Dat is spannend. Hij vraagt aan de wethouders hoe zij dat zien in het licht van de onderzoeken die nog lopen.

De heer De Jong zegt dat de heer Tekir begrip vraagt voor het argument dat de turbine in S mogelijk toekomstige woningbouw op Gorinchems grondgebied tegen kan houden. Heeft de heer Tekir eventueel begrip voor Molenlanden als wij op zoek moeten gaan naar alternatieven voor Avelingen op ons grondgebied en dat wij dan graag willen dat Gorinchem alles doet om alle locaties een kans te geven, waaronder gebied S?

De heer Tekir zegt zeker dat begrip te hebben en hij had dit altijd al. Om die reden behoorde D66 in de raad helaas tot de minderheid. Hij heeft altijd gepleit voor de locatie Avelingen. De realiteit is een andere. Hij had ook het liefst een andere oplossing gezien maar hij wil dit vraagstuk niet geïsoleerd bezien. Op locatie S vooral niet omdat dat bij uitstek de potentie heeft om op het gebied van woningbouw een samenwerking met Molenlanden aan te gaan. Die as zou benut kunnen worden om een verbinding te creëren.

De heer Van der Koelen merkt op dat er op dit moment twee windmolens in Noord vergund zijn en er wordt gesproken over de mogelijkheid van een derde. Nu zegt de heer Tekir dat dit eventueel woningbouw zou blokkeren. Betekent dat ook dat hij de reeds vergunde windmolens wil schrappen?

De heer Tekir antwoordt dat als de 500 meter motie in gedachten gehouden wordt, die het volledige gebied nog niet blokkeren. Deze twee komen wel echt ten noorden van het toekomstige bedrijfsterrein. Hij wil die ontwikkeling niet onmogelijk maken.

De heer Van der Koelen merkt op dat de energietransitie de komende jaren belangrijk blijft. Hij verwijst naar de laatste onderzoeken met betrekking tot de temperatuurstijging. Niets doen is geen optie. Wij kunnen samen het verschil maken. Het is goed om samen op te trekken. Wat we nu zien is dat het zwaartepunt in Molenlanden komt te liggen bij de RES 2.0. De vraag aan de raadsleden van de gemeente Gorinchem is dan ook of ze dat terecht vinden. Daarnaast is het belangrijk om de energieopwekking zo dicht mogelijk bij de gebruikers te plaatsen. We hebben zojuist al twee enthousiaste ondernemers gehoord die graag een windmolen willen hebben voor hun eigen energiegebruik. Het verbaast hem dat hij geen ondernemers van Avelingen heeft gezien want ook daar zitten grootverbruikers. Dat zou ook het probleem van de netcongestie oplossen. Daarnaast heeft hij een vraag, bij de RES 1.0 is Oost komen te vervallen en nu kijken we naar de capaciteit van Avelingen om die te verplaatsen. Praten we nu over de capaciteit van RES 1.0 of alleen over het invullen op een andere locatie van de capaciteit van Avelingen? Dat is niet duidelijk. In Molenlanden is een motie aangenomen om Avelingen objectief te vergelijken met de andere locatie. Is er sprake van gelijkwaardigheid dan krijgt de locatie Avelingen voorrang. Nu is het moeilijk om volgende week een besluit te nemen als die motie niet ingevuld is. Dan kunnen we niet de stappen zetten die we zouden moeten zetten en een goed vergelijk kunnen maken. Hij zou dat ook graag in de lijst opgenomen willen hebben zodat de shortlist verder gedetailleerd kan worden naar de uiteindelijke locaties.

De heer Van der Geest bedankt iedereen die heeft geholpen bij de onderzoeken en het voorstel en de participanten. Dit raadsvoorstel is een logische stap richting de trechter van de besluitvorming. Het was een logisch en navolgbaar proces. We moeten stappen zetten in deze RES die tot 2030 loopt. Het is door mondiale ontwikkelingen ook versterkt. We willen onafhankelijk worden van landen die ons geld niet verdienen. Bestaanszekerheid voor bedrijven in de regio is ook van belang. Na 2030 moet er misschien nog wel meer gebeuren. Hij gaat geen oordeel vellen over de locaties in Molenlanden. Hij gaat vol voor locatie S; die één of twee extra turbines moeten er gewoon komen. Die verantwoordelijkheid heeft de gemeente naar de inwoners en de bedrijven en naar de RES partner. Er staan al twee molens gepland daar; is het college bereid als het echt nodig is om te zorgen dat die realisatie sneller gaat. Met betrekking tot de participatie is het regionaal maatschappelijk en financieel rendement belangrijk. Het lijkt een toverstafje maar dat is het niet. Dat heeft de verkenning van Avelingen bewezen. Een aantal bedrijven zat er in beginsel wel positief in omdat ze zouden meeprofiteren en hun bestaanszekerheid zouden vestigen. Ook daarbij is er veel tegenwind geweest waardoor zij zijn afgehaakt. Hij roept de fracties op oog te hebben voor mensen die zorgen hebben maar ook voor de voorstanders. In een evaluatie van het participatietraject bleek dat voorstanders niet vrijuit durfden te spreken door partijen in de stad en ook door hoe de politiek bedreven werd.

Hier moet zorgvuldig mee omgegaan worden.

Voorzitter Van Willigen stelt vast dat de eerste termijn van de raadsleden hiermee is beëindigd en dat de wethouders gelegenheid krijgen om te antwoorden.

Wethouder Lock zegt dat hij zich beperkt tot het Molenlandse deel en wethouder De Boer doet het Gorinchemse deel. Hij bedankt voor de complimenten voor het proces. De medewerkers hebben er zorgvuldig en integer aan gewerkt. We hadden het anders kunnen doen en eerder en daar zal wethouder De Boer ook op ingaan. Doe mee! had geen vragen. De SGP legde de verbinding tussen de inspraak en het voorstel. Hij ziet met spanning tegemoet hoe zich dit verder ontwikkelt. De heer De Jong heeft terecht opgemerkt dat er een dilemma is tussen rentmeesterschap als het gaat om duurzaam omgaan met de beperkte bronnen versus het open landschap. In deze generatie betalen we een rekening van decennia dat we dat element van duurzaamheid erg verwaarloosd hebben. We hebben nu te maken met een inhaalslag. We zien ons nu genoodzaakt om in dat dilemma dat is geschetst het open landschap voor een tijdje op te offeren om de schade die we met elkaar veroorzaakt hebben te herstellen. We betalen een prijs en daar kunnen we niet omheen. Het college wil dat niet afwentelen op een toekomstige generatie. Een ander belangrijk punt dat genoemd is, is dat we gezegd hebben dat Arcadis het Avelingengebied wel meegenomen heeft in eerste instantie vanuit de trechter van longlist naar shortlist. Vanuit de uitgangspunten is de Avelingen niet op de shortlist gekomen. Dat is het proces dat beschreven is en wat gedaan is conform de motie die door Molenlanden is aangenomen. Avelingen staat al op het omgevingsbeleid van de Provincie en de Provincie zal als Avelingen van de kaart afgehaald moet worden en er alternatieve locaties in beeld komen een plan MER moeten doen. Dat is een totaal plaatje dat in het hele proces van plan MER aan de orde komt. Daarin kunnen wij ook de uitgangspunten inbrengen in dat proces.

De heer De Jong noemt het gaan van de longlist naar de shortlist en tijdens de beeldvormende avond is gezegd dat de shortlist subjectief is maar niet willekeurig. Zo is Avelingen er niet op terecht gekomen. Begrijpt hij goed dat als de Provincie zou overwegen om Avelingen alsnog op de shortlist te zetten, dat veel objectiever is?

Wethouder Lock zegt dat dit de interpretatie van de heer De Jong is. Zijn eigen interpretatie is als volgt. Het proces dat we gedaan hebben was alternatieve locaties zoeken en we maken een longlist. Vanuit de criteria die de raden opgesteld hebben zijn we naar een shortlist gegaan en in dat proces deed Avelingen niet mee want Avelingen staat op kaart 16 van de Provincie. Dat was dus een non locatie want die is er gewoon al. We kunnen het bestaan erkennen of niet erkennen en het alsnog op een longlist zetten maar de locatie staat gewoon op de kaart. Als er alternatieven zijn die beter zijn dan locatie Avelingen, locatie U, dan moet de gedeputeerde aan Provinciale Staten uitleggen waarom zij die locatie inwisselen voor een andere locatie. Dat is onderdeel van het plan MER dat vanuit de Provincie een opgave is omdat het de kaart van de Provincie is.

De heer De Jong vraagt of locatie Avelingen dan de eerste locatie op de shortlist is.

Wethouder Lock antwoordt dat vanuit de criteria die de raden vastgesteld hebben locatie U niet op de shortlist komt. Dat zijn twee processen die door elkaar lopen. Om die reden is indertijd ook de motie afgeraden omdat het leidt tot een vermenging van twee perspectieven. Het is een lijn van de Provincie die een keus heeft gemaakt voor Avelingen en daarnaast een lijn van de gemeenten en op enig moment ontmoeten die lijnen elkaar in de plan MER van de Provincie. Dan wordt een definitieve afweging gemaakt en moet PS de keus maken wat op kaart 16 komt.

De heer De Jong stelt vast dat Avelingen niet op onze shortlist staat maar wel de enige is die op de shortlist van de Provincie staat.

Wethouder Lock merkt op dat de Provincie geen shortlist heeft. Locatie U staat op kaart 16 van de Provincie.

De heer Van der Koelen merkt op dat we een shortlist hebben waarop ook Avelingen genoemd staat.

Wethouder Lock zegt dat als dit het uitgangspunt is, hij hier niet op reageert. Hij heeft zojuist twee perspectieven uitgelegd.

De heer Van der Koelen merkt op dat in een motie is aangegeven dat we een vergelijk willen met Avelingen en andere locaties. De vraag is, is nu Avelingen volledig meegenomen met alle criteria en waar staat die dan ten opzichte van andere in de shortlist?

Wethouder Lock antwoordt dat dit in het raadsvoorstel staat. Vanuit de criteria is gekeken welke locaties afvallen en hoe verhoudt zich dat tot Avelingen. Dat staat in apart kader toegelicht waar een vergelijking gemaakt wordt met Nieuwpoort, Kinderdijk en Natura 2000. Daar had de heer Timmer nog een vraag over. Als Avelingen niet gestaan had op de provinciale kaart en we hadden vanuit de uitgangspunten een weging gemaakt, dan was Avelingen niet op de shortlist gekomen. Maar het is niet relevant omdat het al op de kaart van de Provincie staat.

De heer De Lijster dacht het te begrijpen, maar door het antwoord raakt hij in de war. Vanuit de longlist naar de shortlist zijn de criteria die de raden hebben gemaakt tegen Avelingen en de rest aangehouden en is ook Avelingen aan dezelfde criteria blootgesteld.

Wethouder Lock antwoordt dat als we vanuit de uitgangspunten van de raden Avelingen langs de lijst leggen, Avelingen buiten de lijst valt.

De heer De Lijster zegt dat in het voorstel staat: vanuit de door u vastgestelde uitgangspunten is locatie U op twee punten kwetsbaar. Dat zijn een aantal andere locaties uit de shortlist ook op basis van erfgoed en landschap. Dat zijn dus de enige criteria waarvan u zegt daardoor zijn ze uit de lijst gevallen en niet meer te vergelijken.

Wethouder Lock zegt dat het in het voorstel uitgewerkt is en daar heeft hij niets aan toe of af te doen.

Hij vervolgt zijn beantwoording. De heer De Jong wil dat KLM eruit vliegt en JOS op de kaart blijft. Vanuit de colleges hechten we sterk aan het participatiebeleid. De vraag is ook gesteld tijdens de bustoer. We moeten langs hoepels en de kans dat er bij elke hoepel iets afvalt is reëel. Je moet met een overmaat beginnen om zeker te weten dat je aan het eind iets hebt wat je als regio nodig hebt om aan het bod te voldoen. Het nu beperken tot drie legt een enorme druk op het participatieproces van de JOS-locaties. De colleges raden sterk af om nu al in te dikken. Dan heeft het participatieproces geen ruimte voor inwoners en ondernemers. Laten we nu wegblijven van politieke besluitvorming. De heer Timmer had twee vragen. Avelingen is al beantwoord. De Slingelandse plassen is genoemd in vergelijking met Avelingen. Slingelandse plassen is voor een deeltje ook NNN. De substantie van Avelingen als NNN-gebied is groter dan die van Slingelandse plassen. Dus je moet ook kijken hoe ze het natuurgebied beïnvloeden. Dat criterium neem je mee in het verdere proces om te kijken of het stukje aan de Slingelandse plassen aan de oostkant handhaafbaar is.

Bij de bijdrage van de VVD neemt wethouder Lock stevig afstand van de manier waarop de heer Van de Hof de wethouders kwalificeert. Het gaat over personen die hun werk integer gedaan hebben. Hij neemt sterk afstand van hoe die wethouders neergezet zijn. Nota bene van een college waar ook de VVD deel uitmaakte. Wethouder Lock zegt dit te doen vanuit zijn overtuiging met de beste bedoelingen en zo bestuurders wegzetten als raadslid, daar vindt hij iets van.

De heer Van de Hof merkt op dat hij als enige gezegd heeft over de wethouder dat hij weinig kritisch was op het windbod. Verder heeft hij geen kwalificatie over zijn wethouderschap gegeven.

Wethouder Lock zegt dat we als raad een goed debat hadden en dat er een democratisch besluit is genomen. Dat respecteren we in een democratisch systeem. Hij hoorde geen respect in de woorden van de heer Van de Hof, ook niet hoe hij over de buurgemeente sprak. Daar vindt hij iets van. Hij merkt op dat de heer Van de Hof ook coalitiepartner is. Het bestuursakkoord is een mandaat van colleges en de raad is daarover geïnformeerd in een eerder stadium. In het bestuursakkoord is het bod gehandhaafd als uitdaging om er ook aan te voldoen.

Progressief Molenlanden stelde vragen aan de collega's in Gorinchem en rond Avelingen heeft hij al gereageerd.

Voorzitter Muis bedankt wethouder Lock en ziet dat er nog vragen zijn.

De heer Oostrum verwijst naar de inbreng van de inspreker uit Schelluinen West. Hij vraagt waarom Schelluinen West zelfs niet op de longlist voorkomt.

Wethouder Lock antwoordt dat tijdens de beeldvormende avond een aantal technische harde criteria zijn vastgesteld. De longlist is vastgesteld op basis van de harde criteria. De trechtering van longlist naar shortlist is via de niet harde criteria gedaan.

De heer Van de Hof begrijpt dat we een mandaat hebben gegeven maar hij vindt het wel discutabel. We hebben te maken met twee zoekgebieden in Gorinchem die zijn afgefallen waarop het windbod was gebaseerd. Dat is een grote verandering. Het is niet meer dan logisch na zo'n grote verandering om dan terug te gaan naar de raad die daar een beslissing over moet nemen.

Wethouder Lock zegt dat het een afwijking was van RES 1.0.. Dat had geen zoekgebieden. We hebben dat bod gehandhaafd en daar is een bestuursovereenkomst over gesloten. Dat is een collegemandaat. We zijn niet van 1.0 naar 2.0 gegaan. Het is nog steeds een bod van RES 1.0 dat door een democratisch besluit is aangenomen.

Voorzitter Muis geeft wethouder De Boer het woord.

Wethouder De Boer merkt in aantal bijdragen vanuit Molenlanden het gevoel dat het een Gorinchem's windbod was. Met het vaststellen van de RES 1.0 is eigenlijk een valse start gemaakt in de onderlinge samenwerking. Hij licht dit nader toe. De raden hebben allebei een ander besluit genomen over RES 1.0.. Voor Gorinchem was het het vaststellen na twee zoeklocaties die we wilden onderzoeken. Gorinchem had nog geen ervaring met windlocaties en Molenlanden wel. Terugkijkend is er sprake van een groot verschil in de besluitvorming in de raad van Molenlanden. Er zijn twee verschillende besluiten genomen, dus er is een valse start gemaakt. Met verschillende verwachtingen ging men het proces in. Nu zijn we op zoek naar haalbare en reële alternatieven. Dat is heel lastig. Hij vraagt zich wel eens af of er goed genoeg is gesproken over het eerste RES bod en hoe haalbaar dat was, zes tot tien windmolens binnen de bebouwde kom van Gorinchem realiseren. Het kan een politieke ambitie zijn. A15 Oost lag 250 meter van een woonwijk vandaan en dat krijg je nooit vergund. Het is jammer dat we aantal jaar geleden niet op deze manier hebben gewerkt als nu. Dit is geen kritiek maar het druppelt nog wel door in deze vergadering. Gorinchem wil verantwoordelijkheid blijven nemen voor deze aarde en de opgave voor het klimaat, en voor u als buurgemeente. En verantwoordelijkheid richting de eigen bedrijven. Ook die bedrijven vragen om leveringszekerheid. Er wordt gezocht naar verduurzaming. In die hoedanigheid is de wethouder ook dit proces ingegaan. Wetend dat er niet veel opties overblijven in Gorinchem, wel op Noord. Het is goed om in ogenschouw te nemen dat als we één gemeente waren geweest en we deze geschiedenis niet hadden gehad, misschien locatie Noord helemaal niet op de shortlist was gekomen. Het is zeker

niet de gemakkelijkste locatie. Er zitten veel technische belemmeringen en we hanteren de regel minimaal drie windmolens of meer. Er staan er straks twee. We zijn de grens aan het opzoeken; het is niet eenvoudig. De wethouder heeft behoorlijk zijn best gedaan om die op de shortlist te krijgen. Als alle windmolens in Molenlanden komen heeft de wethouder geen oplossing voor de bedrijven in Gorinchem. Gorinchem is gemotiveerd om het onderste uit de kan te halen om de maximale potentie van het gebied te benutten.

De heer de Lijster waardeert de openheid. Hij hoort dat S lastig is; kan dat gekwalificeerd worden als minder geschikt dan gemiddeld?

Wethouder De Boer zegt dat hij niet in termen van geschiktheid wil komen. Hij verwijst naar de harde criteria. Alles op de longlist is technisch geschikt. Vervolgens is gekeken naar wenselijkheid. Het gaat meer over dat S een complexe locatie is, extra inzet is nodig om die voor elkaar te krijgen. Vervolgonderzoeken zijn nog nodig. Ook moet nog gekeken worden naar de defensieradar, natuurwaarden, enzovoort. Hij wil blijven proberen te zoeken wat er kan op die locatie. Over technische haalbaarheid kan hij geen uitsluitel geven maar hij zal zich maximaal inspannen om potentie uit de locatie te halen. De vergunning van de huidige molens versnellen is heel complex want de gemeente heeft alle stappen gezet die gezet moesten worden en het wachten is op de uitspraak van de Raad van State.

De heer Van der Geest zegt dat het hem niet om de vergunning ging maar om de gevolgen na realisatie. Stel dat de coöperatie tegen zaken aanloopt is de gemeente dan bereid om er meer inzet op te plegen dan juridisch van de gemeente verwacht kan worden?

Wethouder De Boer antwoordt dat er geregeld overleg is met de Knotwilg. De grootste belemmering is het wachten op de gerechtelijke uitspraak. Als er een positieve uitslag komt kunnen we tot realisatie overgaan. Er zijn geen andere belemmeringen bekend. D66 heeft gesproken over slim ruimtegebruik. Dat is altijd goed. De omgevingsvisie wordt binnenkort vastgesteld en die voorziet niet in woningbouw die interfereert met deze zoeklocatie. Op dit moment is er geen belemmering tot 2050. Er is ook gesproken over de tijdelijkheid van de windturbines. Na 2050 zouden er dan mogelijkheden bestaan voor uitbreiding van Gorinchem aan de noordzijde.

De heer Tekir merkt op dat de omgevingsvisie binnenkort wordt vastgesteld. Het ging hem niet om de bestuurlijke wens maar om de technische belemmeringen waardoor woningbouw onmogelijk wordt in dat gebied.

Wethouder De Boer vindt dat lastig te beantwoorden want het gaat om een hypothetische woonwijk en een nog niet bekende windlocatie. Hij noemt de wettelijke eisen van afstand tot de locaties, zoals 500 meter.

De heer Tekir heeft daarnaar gekeken en het potentiële gebied is dan aan de oostkant. Kan de wethouder toezeggen dat hij zich inspent om rekening te houden met kansen en het daar niet onmogelijk te maken.

Mevrouw Hamann vraagt wat de heer Tekir bedoelt.

De heer Tekir bedoelt dat hij vraagt een eventuele woningbouwontwikkeling aan de oostkant van Gorinchem Noord niet onmogelijk te maken bij de verdere verkenning van de zoeklocatie daar.

Wethouder De Boer zegt dat het college van Gorinchem geen belemmeringen wil opwerpen voor zoeklocatie Gorinchem Noord. Over nieuwe woonwijken kan gesproken worden bij de behandeling van de omgevingsvisie.

Voorzitter Van Willigen geeft gelegenheid voor een tweede termijn voor de raadsleden.

De heer De Lijster heeft gehoord hoe Avelingen is afgevallen. Hij heeft wethouder Lock horen zeggen dat in RES 1.0 geen zoekgebieden voorkwamen. Ze staan er wel in. Avelingen was een zoekgebied. Hij vraagt aan wethouder De Boer hoe hij dit moet duiden. Een aantal fracties heeft hij horen spreken over het risico als Molenlanden 10 windmolens zou krijgen. Dan moeten we participatie aangaan. Hij denkt niet dat het dan een productieve participatie wordt. Wat kunnen we daar nu aan doen? Als het om de molens op Avelingen gaat, dat waren er vier volgens het plan. Zouden we dan niet als Molenlanden moeten zeggen dat we gaan voor maximaal vier molens?

De heer De Jong merkt op dat het duidelijk is na de toelichting van wethouder Lock dat wij moeten kijken naar voldoende alternatieven, misschien wel tien windturbines. Dan is het aan de Provincie om te bekijken of er vier af kunnen en vier op de Avelingen gezet kunnen worden.

De heer De Lijster zegt we nu een traject ingaan met participatie en de vraag is dan waarover ga je participeren. Zijn beeld is als we kijken naar energieverbruik in Gorinchem en Molenlanden dat Molenlanden 2/5 en Gorinchem 3/5 doet. Dat komt overeen met vier windmolens. Laten we op zoek gaan naar vier windmolens in het zoekgebied. Dat heeft het voordeel dat we dan het bod halen.

De heer De Pagter merkt op dat er al twee molens vergund zijn in Gorinchem Noord en we moeten zoveel mogelijk molens realiseren op locatie S. dat betekent niet dat er tien windmolens in Molenlanden moeten komen. Laten we de shortlist positief voorstellen. Het is een shortlist voor nader onderzoek voor een participatieproces. Het is voorbarig om nu aantallen te noemen. We moeten met elkaar het proces lopen wat we gestart zijn. Eerst participatie en daarna de discussie wat waar gerealiseerd kan worden.

De heer De Lijster merkt op dat een belangrijke reden waarom in Gorinchem de molens in Avelingen niet komen het ontbreken van draagvlak onder de bevolking is. Hij heeft er moeite mee om in Molenlanden te zeggen dat omdat er in Gorinchem geen draagvlak was we in Molenlanden op zoek moeten naar een onbekend aantal molens op zeven locaties waarvan één locatie in Gorinchem die niet zeker is. Hij denkt dat er ingedikt moet worden. Het meest praktische is dat we ieder voor ons eigen deel gaan. De inwoners in Molenlanden zitten niet te wachten om stroom aan Gorinchem te leveren.

De heer De Pagter snapt dat het moeilijk is om aan de inwoners te zeggen dat er windmolens geplaatst moeten worden. We moeten het wel zien in de verantwoordelijkheid voor besluiten die effecten hebben in de toekomst. Hij hoopt dat de mensen na ons zeggen dat we in 2023 een verstandig besluit hebben genomen. Het is een energieopgave. Het is lastig om uit te leggen maar het moet wel.

De heer Van der Koelen merkt op dat de vraag is wat we nu gaan realiseren. Is het de opgave van Avelingen waar een alternatief voor gezocht moet worden of moet het gewoon de totale RES opgave zijn. Er was ooit een locatie op Oost bedacht en die is uit beeld verdwenen. Hij zou willen focussen op een alternatieve locatie voor de molens die op Avelingen bedacht waren.

De heer Leenman ziet de reflex wij zij en in de achteruitkijkspiegel kijken naar wat er gebeurd is. Laten we daar een streep onder zetten en vooruit kijken hoe we het RES-bod kunnen realiseren. Er is een duidelijk proces waar we afspraken over hebben gemaakt. In Q2 2024 kunnen we daar alsnog politiek wat van vinden.

De heer Van Santen merkt op dat er meer criteria in Gorinchem waren dan alleen draagvlak. Om die reden zijn ook moties aangenomen om het zorgvuldig te doen. Nu zitten we in een proces om het zorgvuldig te doen en daar komen criteria uit. Er kunnen wel verschillende verwachtingen zijn. Laten we kijken naar het proces dat we nu lopen en gelopen hebben.

De heer De Lijster vindt het ook goed om professioneel participatie te doen maar we moeten wel de goede vragen stellen aan de inwoners. We staan nu op het punt om de inwoners van Molenlanden mee te krijgen of niet. Een aantal elementen is belangrijk, verwachtingen, een duidelijk aantal noemen, de Provincie moet nog iets zeggen, het radar onderzoek moet ook nog plaatsvinden. Als je als dorp mee kan praten over locaties en aantallen dan is het goed om het gesprek aan te gaan. Maar maak het begrijpelijk voor de inwoners.

De heer De Pagter vindt het prima wat de heer De Lijster zegt, we kunnen het maar één keer goed doen en daarvoor hebben we een goed participatieproces nodig. Helderheid is belangrijk. Het bod wat we hebben gedaan, daar moeten we zo concreet mogelijk in zijn. Het traject moet zorgvuldig en grondig voortgezet worden.

De heer Van der Koelen merkt op dat hij opmerkingen als er was geen draagvlak bij de inwoners van Gorinchem niet gepast vindt. Daarmee creëer je een discussie die niet thuishoort om draagvlak te creëren bij de inwoners van Molenlanden.

De heer De Lijster kondigt een motie aan over participatie en aantallen.

Mevrouw Hamann reageert op de opmerkingen van de heer Van der Koelen. Windturbines in je achtertuin ligt uitermate gevoelig bij iedereen in Molenlanden en Gorinchem. Gorinchem heeft maar een klein grondgebied. RES 1.0 had draagvlak bij enkele bedrijven in Gorinchem die dat daarna introkken. Het bedrijfsleven op Avelingen was mordicus tegen windturbines. In de vorige raadsperiode speelde dat en dat ligt al lang achter ons. Er waren meer redenen dat het niet mogelijk was op Avelingen zoals een woningbouwplan op de Schelluinsestraat. Het gaat ook over erfgoed, landschap en natuur, we willen dat allemaal beschermen door de criteria die we gezamenlijk hebben opgesteld. En daardoor is Avelingen komen te vervallen. Daar moeten we niet steeds naar terug grijpen. Zij is blij dat we mooie gebieden beschermen maar Gorinchem wil zeker een steentje bijdragen aan de energietransitie. Rentmeesterschap, daar maakt Gorinchem zich ook zorgen over. In Gorinchem Noord wil ze ook graag veel turbines plaatsen. Ook Gorinchem wil bestaanszekerheid voor wat betreft energie. Zij verwijst naar de inspraak van de bedrijven in Schelluinen West. Zij pleit ervoor in te stemmen met het raadsvoorstel en niet terug te kijken naar Avelingen. Graag vooruit kijken.

De heer De Lijster gaat hier ook vanuit. Gorinchem is druk aan de slag. Hij kijkt ook vooruit naar de participatie. Voor de vergadering hoorde hij ook de sprekers. Er is behoefte aan lokale betaalbare energie. Die locaties moeten ook die energie gaan gebruiken. Daar is hij voorstander van. Hij overweegt een motie op dit gebied, dat de molens ook door de lokale bedrijven en inwoners gebruikt worden.

De heer Leenman bedankt wethouder De Boer voor de reflectie over de valse start. Hij gaat zijn best doen om snel met twee moties te komen en deze tijdig te delen. Motie 1 geen windmolens in 2050 en motie 2 primair lokaal gebruik. Alvast een reactie op de motie inzake gebied S. Hij begrijpt de gedachte en verwijst naar de reactie van wethouder De Boer. Hij gaat er vanuit dat Gorinchem zijn uiterste best doet. KLM eruit heeft hij ook gehoord van de heer De Jong. KLM voldoet aan de criteria zoals vastgesteld. Hij is er niet blij mee maar het is niet verstandig om er nu een besluit over te nemen. Eerst participeren en niet bevoogdend zijn naar de inwoners. Een verkenning / onderzoek Avelingen opstarten is verspilde moeite. Richting collega Van de Hof inzake het windbod minimaal

halveren: heeft de VVD geluisterd naar de insprekers? Hij associeert ondernemers altijd met de VVD-achterban. Als niet wordt ingestemd met de shortlist gaat hij er vanuit dat het participatieplan niet serieus genomen wordt. Participatie zou tot verkorting van de shortlist moeten leiden. Hij verwijst naar het verkiezingsprogramma van de VVD waarin gesproken wordt over serieuze participatie.

De heer Oostrum heeft in eerste termijn opgeroepen om dit samen op te pakken en door te pakken met een goed participatietraject. Hij sluit zich aan bij de SGP Molenlanden om het wij zij denken te verlaten en te zoeken naar voldoende locaties om het bod te halen. Hij wijst op het feit dat locatie K door een van de insprekers als zeer gewenst is genoemd. Daar moet serieus naar gekeken worden. Overigens dringt hij ook aan op S en het onderzoek op O en de andere niet achterwege laten.

De heer De Jong vond de uitleg van wethouder Lock over Avelingen verhelderend waarvoor dank. Hij begrijpt nu wat de bedoeling is. In de vorige raadsvergadering heeft hij een motie ingediend samen met Doe mee! Molenlanden en Progressief Molenlanden over hoe nu verder. De discussie over JOS en KLM staat wat hem betreft nog open. Hij wil met die twee partijen nog eens spreken de komende dagen in de aanloop naar de raadsvergadering aanstaande dinsdag.

De heer Van Santen merkt op dat gelijkwaardigheid het kernwoord is vanavond. Het is goed om het proces nu goed te doorlopen. Hij ziet het proces als positief en wil graag meedenken. Over locatie S is veel gesproken. Gorinchem zet in op bedrijvigheid aan de randen van de stad en zaken zijn op termijn niet uitgesloten maar Gorinchem Noord voldoet wel beter aan de criteria. Het was overigens altijd de intentie van Gorinchem om er drie windmolens te plaatsen. Als het gaat om moties verwacht hij dat deze nog wel worden rondgestuurd. Tegenover de motie van SGP Molenlanden staat hij positief waar het gaat over de termijn. Hij staat ook positief tegenover de terug verdienen. Laten we kijken wat wel kan.

De heer Timmer bedankt de wethouders voor de antwoorden en geeft een korte reactie op de aangekondigde moties. Ze lijken vooruitlopend op het proces te zijn. Hij pleit ervoor eerst zorgvuldig het participatieproces te doorlopen met inwoners en bedrijven. De besluitvorming komt in het tweede kwartaal 2024. Hij wenst het college veel succes.

De heer De Pagter vindt nu schrappen in de shortlist voorbarig. Hij houdt zich aan het raadsvoorstel. Zorg over de participatie begrijpt hij; dat moet zorgvuldig gebeuren met alle belanghebbenden. Hij hoopt dat de raden hun verantwoordelijkheid nemen en windenergie mogelijk gaan maken.

De heer Van de Hof bedankt wethouder De Boer voor zijn openheid. Een valse start hoeft niet te betekenen dat je niet kan finishen. De VVD Molenlanden heeft altijd gezegd zo min mogelijk wind op land. Dat zal hij altijd herhalen. Hij wil natuurlijk ook leveringszekerheid voor de ondernemers en noemt ook kernenergie. Hij wil ruimte voor innovaties. Het is van vitaal belang. Het participatieproces moet goed doorlopen worden.

Mevrouw Hamann vraagt wanneer de heer Van de Hof denkt dat nieuwe kerncentrales beschikbaar zullen zijn.

De heer Van de Hof antwoordt dat ze binnen zes tot acht jaar vergund kunnen zijn en in drie jaar gerealiseerd kunnen worden. In België zijn ook veel innovaties aan de orde. Er zijn veel kansen. Participatie is zeer belangrijk. Hij hoort ook van bedrijven dat ze veel uitdagingen hebben maar de vraag is waar het zwaartepunt ligt. Dit is niet de enige oplossing. Hij heeft weinig antwoorden gehoord op hoe we kijken naar het huwelijk dat hij noemde in zijn bijdrage.

De heer Leenman reageert en citeert uit het verkiezingsprogramma van VVD Molenlanden waar hij niet in kan vinden dat er geen wind op land moet komen.

De heer De Jong noemt het verkiezingsprogramma van SGP Molenlanden waarin staat dat windturbines alleen langs snelwegen mogen en niet langs provinciale wegen.

De heer De Pagter reageert op de vraag inzake het huwelijk. Gezien de afgelopen periode hebben we aangetoond dat we goed kunnen samenwerken en uitgangspunten definiëren. En komen tot criteria en dergelijke. In zoverre is het huwelijk goed. Als er een krasje op is gekomen in het verleden is dat al weggepoetst. Zonder wrijving geen glans.

De heer Roeland sluit zich aan bij de woorden van de heer De Pagter. Hij pleit voor de term Regionale Energie Samenwerking in plaats van Strategie.

Mevrouw Hamann zegt ook voor een goed huwelijk te zijn.

De heer Van der Koelen zegt dat participeren en communiceren belangrijk is. Binnen Molenlanden heeft het stuk met een shortlist een zekere onrust veroorzaakt. Het lijkt goed er snel een communicatietraject op te zetten. Ook met de motivatie waarom het niet in Avelingen kan. Gezegd werd dat KLM is uitgevlogen maar bij Hoogblokland aan de zuidkant wordt gekeken naar een derde windmolen en er zijn twee Otjes aan de noordkant waar ook nog windmolens gepland staan. Dat vindt hij wel heftig. Daar moet wel aandacht voor zijn. Er moet ook gekeken worden naar partijen die de windmolens moeten realiseren. Eens nadenken over dat traject.

De heer Tekir zegt zich aan te sluiten bij de motie van de SGP Molenlanden inzake primair lokaal gebruik. Het sluit ook aan bij de problematiek van de netcongestie. Met betrekking tot de zoektocht naar wat interfereert met zoeklocaties zegt hij dat hij woningbouw specifiek wil meenemen in de verkenning. Er is een zorgvuldig proces doorlopen en dat vraagt om een volgende stap.

De heer Van der Geest bedankt de wethouders voor hun reactie en in het bijzonder wethouder Lock voor zijn toelichting inzake Avelingen. Hij hoopt dat de Molenlandse collega's zien dat Gorinchem serieus met Gorinchem Noord aan de slag willen. Mevrouw Hamann zei anderhalf jaar geleden dat er geen windmolens mochten komen en nu pleit ze er voor tien.

Mevrouw Hamann zegt dat zij nog steeds het standpunt heeft dat er binnen de bebouwde kom geen windturbines moeten komen.

Voorzitter Van Willigen merkt op dat als er moties of amendementen worden ingediend vanuit fracties van Molenlanden het de vraag zal zijn of die ook voor Gorinchem gelden. Hij geeft in overweging deze te delen met fracties in Gorinchem.

Voorzitter vraagt of de wethouders nog willen reageren op de tweede termijn.

Wethouder De Boer wil kort reageren. Hij merkt op dat steeds gevraagd wordt om hoeveel windmolens het gaat. Gerekend met de model windmolen van 240 meter van Arcadis komt je uit op zes windmolens maar niet elke locatie is hetzelfde. Het heeft te maken met windpotentie, opstelling, omgevingsfactoren, hoogte. Daarom is een bandbreedte aangegeven van zes tot tien. Avelingen zat in RES 1.0 en die is vastgesteld. Maar daarmee is locatie A15 Oost ook in de raad van Gorinchem niet vastgesteld. Met die uitkomst is alleen Avelingen door de Provincie in het omgevingsbeleid op kaart 16 gezet. Daarmee heeft die een ruimtelijke borging gekregen bij de Provincie. Er zijn moties in het vooruitzicht gesteld. In zijn algemeenheid heeft hij een positieve grondhouding ten aanzien van de moties van de SGP Molenlanden over tijdelijkheid en lokaal vormgeven. Er moet wel het een en ander voor uitgezocht worden. Richting de besluitvorming volgend jaar zal aangegeven moeten worden wat er geborgd kan worden.

Wethouder Lock geeft aan geen behoefte te hebben om een aanvulling te geven.

Voorzitter Van Willigen bedankt alle aanwezigen voor hun inbreng. Hij wenst ieder een prettige avond. Voorzitter Muis zal de vergadering afsluiten met een gebed.

Voorzitter Muis: Almachtige God wij danken u voor de gelegenheid ons geschonken voor het volbrengen van onze taak. Geef dat onze werkzaamheden bevorderlijk zijn voor de welstand van deze gemeenten en de eer van uw naam, om Jezus' wil, amen.

Voorzitter Van Willigen sluit de vergadering.